

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Søg

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

På tærsklen til en anden verden – Vladimir Makanin MANDEHULLET

Af

[Mikkel Boris](#)

– 1. juni 2016 Arkiveret i: [Anmeldelser](#), [Kortprosa](#), [Skønlitteratur](#)

Russiske Vladimir Makanin er et relativt ubeskrevet blad i Danmark, men med MANDEHULLET har han begået en glimrende dystopisk og absurd lille roman, der bør vække opmærksomhed nok til flere udgivelser.

Citat

Hobens ansigter er hårde og dystre. Det er ikke en monolit – indeni er hoben forskellig, og alligevel er det en hob med dens uforudsigelige beredthed og forstærkede påvirkelighed. Ansigterne bliver pludselig hvide af harme og vrede, de stivnede knytæver er i beredskab, og knytæveslagene er rasende og rammer direkte i øjet. Mennesker bliver mast, men maser også selv. Der sker sammenstød uafbrudt, men alle deres sammenstød betyder ingenting i forhold til deres vigtigste mål: en eller anden fælles ensretning som ikke står til ansvar over for andet end sig selv før den tramper dem ned som ikke står skulder ved skulder

I MANDEHULLET lever Kljutjarjov i en dystopisk storby, hvor tusmørket hersker. Gaderne er tomme, og trafiklysene blinker til ingen verdens nytte. Selvom TV-speakeren melder om normaliserede tilstande, er undtagelsestilstanden åbenlys – voldtægter på åben gade, busser, der røves for benzin, og grundet mangel på basale fornødenheder plyndres butikkerne for varer. De, der forvilder sig ud på gaden, må frygtsomt spejde efter hoben, en trampende masse, der destruerer alt på sin vej. Folk barrikaderer sig enten i deres betonblokke eller underjordiske atombunkere, men Kljutjarjov har sit mandehul.

Det smalle mandehul giver adgang til en anden dimension. En underjordisk parallelverden, hvor folk lever i overflod. Lykkelige og berusede dyrker de den frie og intellektuelle diskussion – eller ordet, som det kaldes. Butikkerne bugner af produkter, gaderne er fulde af liv, og strålende biler paraderer i en uendelighed. Der er løssluppet og frivolt uden at være dekadent, selvom det klinger en smule forlorent. Her kan Kljutjarjov hente forsyninger, når han ikke drikker cognac med dannede mennesker og lader sig overvælde af den særlige varme belysning, der skaber en skærende kontrast til oververdensens halvmørke. Problemet er bare, at passagen snævrer til.

Det er svært ikke at læse MANDEHULLET ind i sin kontekst. Romanen blev udgivet kort inden Sovjetunionens sammenbrud i 1991. Op igennem 1980'erne havde Gorbatsjovs glasnost-politik slækket på censurkravene og gjort spæde skridt til en åbning mod vest, men boligforholdene var stadig elendige og fødevarebeholdningen knap. Set i det lys er den dystopiske vision pludselig mere realistisk og mandehullets snævre åbning repræsenterer et glimt ind i det frodige Vesten. Glasnost-tiden var en tærskeltid, og MANDEHULLET er en tærskelfortælling. Fra den ubesluttsomme kat i døråbningen, der ikke ved, om den vil frem eller tilbage, til aftenens tusmørke, der hverken er nat eller dag, og de intellektuelle, der ikke kan beslutte sig for, om de vil være en del af fremtiden eller ej. Så er den bog så godt som ødelagt.

MANDEHULLET kan dog ikke reduceres til en samtidskommentar. For romanen kan også læses mere alment, som en allegori over en intellektuel mands sjælekvaler. I hobens formørkede verden lader folk sig regere af dyriske impulser, deres handlinger er ansvarsløse, og individuelle kendetegn udtværes i massesamfundet. Her udgør mandehullet en forsvindende indgang til fornuffen, håbet om det frie individ og den kritiske tanke. Men det er som bekendt en smertelig og besværlig proces at være bevidst, og sårene springer ustandseligt op. De to læsninger



Fakta

- Forfatter: Vladimir Makanin
- Titel: MANDEHULLET
- Originaltitel: Laz
- Oversat af: Trine Søndergaard
- Forord af: Trine Søndergaard
- Sider: 129
- Pris: 128,-
- Forlag: Basilisk
- ISBN: 9788793077249

[Køb bogen hos SAXO.com](#)

Billeder

udelukker ikke heller ikke hinanden, men kan glimrende sameksistere i Makanins kryptiske univers.

Med MANDEHULLET skriver Makanin sig ind i den absurde tradition, der kan føres tilbage til blandt andre Nikolaj Gogol, senere Mikhail Bulgakov og senest til 'den nye bølge' i russisk litteratur blandt andet repræsenteret af den samtidige Ljudmila Petrusjevskaja, der ligeledes dyrker denne groteske realisme. Det er med oversætter Trine Søndergaards ord absurd naturalisme. De fantastiske elementer er samfundsrevserens bedste våben i en censurpræget tid, og her er det så individets ansvar, som står på spil. Den ultimative skrækvision er hoben – den ansigtsløse masse, hvor individet mister følelsen af ansvar i en kollektiv psykose. Det er et uhyre stærkt billede.

Plottet er dog, som det ofte er tilfældet med dystopiske romaner, lidt et alibi for at skabe et univers. Over jorden må Kljutjarjov finde på en måde at begrave sin ven, før han ender som forsøgskrop for medicinstuderende, og under jorden kæmper han for at finde remedier til at udvide sit elskede hul. Sikke en gravertilværelse. MANDEHULLET skal dog læses for stemningen, den dystre grundtone i 'halvmørkets tid' og de absurde billeder af hoben, der tromler gennem gaderne. Får man den først ind under huden, er det en insisterende fortælling, der rækker langt ud over den samtidige russiske tærskeltid.



Synes godt om 16 personer synes godt om dette. [Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Kortprosa](#),

- [Ord og bakterieflora og ord – Frøydís Solland Simonsen HVER MORGEN KRYBER JEG OP FRA HAVET](#) · 01-12-2015
- [Selvportræt i splintret spejl – Édouard Levé SELVPORTRÆT](#) · 18-11-2015
- [Det er besværligt – Johan Davidsen JEG KAN IKKE HJÆLPE DIG MED DINE PROBLEMER](#) · 02-11-2015
- [Idødens nærvær\(k\) – Tomas Espedal ÅRET: ONSDAG DEN FØRSTE OKTOBER](#) · 19-05-2015
- [At kunne klare duften i slagteriet – Kenneth Jensen TRAGEDIE PLUS TID](#) · 09-04-2015

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

Læs også

- [Skammelige fejlslutninger – Lev Tolstoj KREUTZPERSONATEN](#) · 04-04-2016
- [Apokalypsen kommer – Preben Haarup DINE ØJNE TÅLER IKKE SYNET](#) · 29-03-2016
- [Smertekor – Svetlana Aleksijevitj KRIGEN HAR IKKE ET KVINDELIGT ANSIGT](#) · 25-11-2015
- [Der er ikke noget, der hedder tilbage – Wolfgang Büscher BERLIN-MOSKVA](#) · 30-09-2015
- [Køb en ugle mens tid er – Philip K. Dick DRØMMER ANDROIDER OM ELEKTRISKE FÅR?](#) · 25-08-2014

Tags: [absurditet](#), [dystopi](#), [glasnost](#), [mandehullet](#), [rusland](#), [russisk litteratur](#), [sovjetunionen](#), [vladimir makanin](#)



Om Mikkel Boris

(f. 1991) læser på kandidatuddannelsen i litteraturvidenskab på Syddansk Universitet. Han læser helst litteratur, der er mørk, pervers og dekadent, men er selv ingen af delene. Det ville Freud nok have haft en ting eller to at sige om.

Ingen kommentarer

Vær den første til at kommentere på denne artikel!

Skriv et svar

Din e-mailadresse vil ikke blive offentliggjort. Krævede felter er markeret med *

Navn *

E-mail *

Websted

Ja, I må gerne sende mig nyhedsbrevet